

omega dezelfde in deze wereld te tegenstellen voorstellen een begin hoe het was, En wie van een einde van het zijn zal, ik ant het maakt wereld, die te-rasteering als d en zondaar.

zou die God, aega" tezamen ns gaan van mogen heeten. ons eenmaal ongeluk. Wij in onzen cul-trijdt. Wij zou-ga", tusschen n lodder-oog"; e wereld „op-ereld eigenlijk t, en wegdoet, le straks ze wereld toch unnen we tot volmondig en dan door het nera is op dit , doch slechts zie, ik maak eigenlijk: ik dat volkomen t dan, dat ze volkomen combinaties zijn gelooven? Op

gen, zóó als t gogischen een- st wordt door rnieuwd", niet

Ze wordt door t „uitgerookt". worden door omgesmolten.

niet be-kijven. et niet, hoe ik omtrent cellen" atuur" en „na-lfs wel beken-me bijbellezer, n beeldspraak, wil komen, on-

rijk. Hij hoort dat die geen smisch samen-ristus, mensch-tuur, die Hij heb ook geen Hij leefde na h! O Thomas! T hebben (vol-eerlijkt lichaam u u r, met in-en voor vloek, t bestaan kan, de mensche-ik erg gelukkig

jne? Neen, dat ledenis. Ik zelf a". En nu die ers die vooraf-at hier gebeurd word, die het r een doel, dat en van de spel-ik s p e e l. et, zooals mijn eeft Zijn ernst. eel-genoot, den de dingen van it hetgeen ten-ritf ben ik ge-heengeschoven? (o Daniël, die r zich deed na-l t gericht ge-de alpha mocht de andere aan-teerd, in Raad en de gamma, zlg ben, zonder

Het mag er alles zijn, uitgenomen de zonde. God zal alle tranen van de oogen wassen, maar Hij zal niet de oogen weg-wissen, zooals die anderen het — denken. Zouden ze het wel eens indenken: in de oogen te zien van den Geliefde, straks? Ze kunnen er verzen van maken à la Novalis, maar ze kunnen niet zich als geloovenden er mee troosten. Het geloof, zeggen ze, heeft geen interesse voor de oogen van den Geliefde, straks.

Laat onze liefde, o God, er wel naar mogen uitzien. Dit mijn vleesch, dit Zijn vleesch. Deze mijne oogen, deze Zijne oogen. Anders, ja, maar geen andere.

Hoe is 't mogelijk, dat zoo heel veel menschen op oudejaarsavond heel den kerstdag al weer vergeten zijn. Immanuel, van alpha tot omega, en dan nóg Immanuel: God-met-ons. Zijn oogen met de onze. Want Zijn voeten naast de onze, ook vandaag. K. S.

KERKELIJK LEVEN

EEN WOORD van twee friesche predikanten, II.

De predikanten dr J. Schelhaas Hzn en L. v. Urk (synodocratisch) vervolgen hun ingezonden stuk:

Onwaar is, wat Dr Hettinga opmerkt, als hij zegt: „Herhaalde malen drong de kerkeraad en ook Dr Schelhaas er bij br. Hoekstra op aan, zich vrij te maken".

We kunnen hierover twisten, maar krijgen geen resultaat, tenzij de persoon in kwestie zelf spreekt. Ondergeteekende kent de feiten niet. Overigens behoeft niemand zich hier druk te maken over een woord. Is misschien tot diaken Hoekstra gezegd wat de synodale commissie-Ridderbos c.s. schreef aan Wezep en aan mij: verbreek dan maar het kerkverband (!)? Uit de veelheid der kerkrechtelijke noodrecepten, die dr J. Ridderbos om beurten placht voor te schrijven, hebben inzenders er allicht één overgeschreven? Dit is er één.

Vervolgens:

Br. Hoekstra is integendeel bij herhaling opgewekt, om zijn houding te herzien en als ambtsdrager zijn taak te verrichten, zooals dit betaamt. Alles is gedaan om hem te behouden.

Wat den eersten zin betreft: wat beteekent: „zooals dit betaamt"? Betamelijk was in de eerste plaats: het onbetamelijke besluit, door ons in het vorig artikel geritiseerd, de facto wijl de jure, te verwerpen. En den tweeden zin, nu ja, dien kennen wij. Hij beteekent natuurlijk: we hebben heusch ons best gedaan, hem van het prijsgeven van den afgod „tot-elken-prijs-bijeen-blijven" te weerhouden. Dat begrepen we al lang, sinds 1944 n.l., vreezen we.

Vervolgens:

Maar hem is bij herhaling voorgehouden, dat art. 28 van de Nederlandsche Geloofsbelijdenis van de geloovigen vordert, dat zij zich afscheiden van de valsche kerk, en dat dus dit artikel hem daartoe verplicht, nu hij de vreeselijke beschuldiging aandurfde, dat de kerk van Sexbierum een valsche kerk geworden was.

Ja, wat is dat nu voor redeneering? Stel eens, dat in art. 28 heusch stond, wat deze twee predikanten erin lezen, wat dan nog? Bevat de eisch, dat men „zich afscheiden zal van de valsche kerk" meteen een volkomen doorzichtig en voor alle gevallen geldend voorschrift nopens de manier waarop men dit doen moet? Men kan immers op heel wat manieren zich losmaken? Voorts: wat is nu deze redeneering waard b.v. op een herdenkingsdag van de kerkhervorming? Is Luther dadelijk weggeloopt toen hij de valsche kerk had aangewezen? Is hij wel ooit weggeloopt? Hij die een eerste proces zich zag opgedrongen (hetgeen met br Hoekstra het geval niet was, want het eerste proces, waaruit het instituut van dr Schelhaas en ds L. v. Urk zich komt typeeren, viel al in 1944)? Of had Luther nog zijn verplichtingen, waarvan de erkenning en aanvaarding hem op Hervormingsdag een loflied pleegt te bezorgen ook uit den mond van deze beide ondertekenaars?

Vervolgens: moet men iemand schorsen omdat hij uit een bepaalde overtuiging niet aanstonds die ééne consequentie trekt, die de schorsers (voor deze bepaalde gelegenheid, want op „31 Oct." doen ze 't weer anders) meenen eraan te moeten verbinden? En eindelijk: art. 28 zegt wat anders dan deze predikanten beweren erin te lezen. Het is daar maar naar toegegaan in Sexbierum. We zoeken nog steeds naar de „openbare grove zonde" van het slachtoffer der schorsende inzenders en willen hun nog wel eens eraan herinneren, dat zij zich aan den Wetgever van het vijfde en negende gebod openlijk vergripen als zij een schorsing aandurven zonder dat er zoo'n zonde aanwijsbaar is.

Ja maar, die „vreeselijke beschuldiging" dan? Een diaken, die zoo maar zeggen durft: we zitten hier met de valsche kerk?

Waarom, zoo vragen we, is men daar toch zoo kwaad om in de kringen die de pluriformiteit der kerk eeren? ALS er pluriformiteit der ware kerk is, waarom dan ook niet een pluriformiteit der valsche

kerk? En als de kwestie der ware kerk er een is van meer of minder zuiverheid, waarom is dan die der valsche kerk er niet een van meer of minder onzuiverheid? En als er een „wezen" der ware kerk in verscheiden „vormen" openbaar wordt, waaom dan ook niet een „wezen" der valsche kerk, dat eveneens zijn verscheiden „vormen" van zelfopenbaring neemt? Is deze onnoozele vraag hier op haar plaats, wel, dan krijgen we op een zeer vlotte manier dit schema, gebaseerd op de theorie der meer of min zuivere openbaring der ware of zuivere kerk en die van de min of meer zuivere openbaring der valsche of onzuivere kerk:

A. Ware of zuivere kerk:

1. eerste zône: meest zuivere openbaring (laat ons zeggen 90 pct. tot 95 pct. zuiverheidsgehalte);
 2. tweede zône: bijna meest zuivere openbaring (80 pct. tot 90 pct.);
 3. derde zône: vrij zuivere openbaring (70 pct. tot 80 pct.);
 4. vierde zône: zuivere openbaring (60 pct. tot 70 pct.);
 5. vijfde zône: op het kantje af zuivere openbaring (50 pct. tot 60 pct.).
- Alzoo: vijf zônes in de openbaring van het (mystieke!) lichaam van Christus. Ruwe schets. Aantal variaties ontelbaar. Knap, wie ze kan onderscheiden.

B. Valsche of onzuivere kerk:

1. eerste zône: meest zuivere openbaring (90 pct. tot 95 pct. onzuiverheidsgehalte);
 2. tweede zône: bijna meest zuivere openbaring (80 pct. tot 90 pct.);
 3. derde zône: vrij zuivere openbaring (70 pct. tot 80 pct.);
 4. vierde zône: zuivere openbaring (60 pct. tot 70 pct.);
 5. vijfde zône: op het kantje af zuivere openbaring (50 pct. tot 60 pct.).
- Wederom: vijf zônes in de openbaring van het (mystieke!) lichaam van den antichrist. Ruwe schets. Aantal variaties ontelbaar. Knap, wie ze kan onderscheiden. We krijgen dan: vijfde zône van A: 50 pct. zuivere openbaring van het lichaam van Christus; van het „wezen" der ware-zuivere kerk.

Vijfde zône van B: 50 pct. zuivere openbaring van het tegenlichaam; van het „wezen" der valsche-onzuivere kerk.

De grêns tusschen waar en valsch ligt dus in dit schema daar, waar het zóó komt te staan: 51 pct. nog zuiverheidsgehalte en 49 pct. onzuiverheidsgehalte; dan hebt ge nog nêr de ware kerk; en knap is, wie zeggen kan: dáár!

En aan den anderen kant: 49 pct. zuiverheidsgehalte en 51 pct. onzuiverheidsgehalte; dan hebt ge al heusch de valsche kerk; en knap is, wie zeggen kan: dáár!

In het midden staat dan de grootheid fifty-fifty, voor 50 pct. zuiver, voor 50 pct. onzuiver. Noch vleesch, noch visch. Openbaring van lichaam noch van tegenlichaam. De weeke deelen zoowel van ware als van valsche kerk. En, wijl het (on)zuiverheidsgehalte nooit stilstaat, zal die 50—50-grootheid nooit langer dan „im Augenblik" bestaan. Knap werk is hier te leveren voor den jongsten gepromoveerde van dr Hepp. Eén hunner heeft al Barthianisme op het spoor willen komen bij wie op deze distincties (zuiver, zuiverder, meest zuiver) af durft geven.

Maar wie voelt verder niet, hoe dwaas eigenlijk dit heele gefilosofeer is over een „wezen" der kerk, dat in „vormen" verschijnt, of over een meer of min zuivere „openbaring" van een (blijkbaar verborgen) „lichaam"? — Wie ziet niet, dat het een spelen is met de belijdenis, als die zegt dat deze twee kerken LICHELTIJK TE KENNEN EN VAN MALKANDEREN TE ONDERSCHIEDEN zijn? En dat de Vrije Universiteit op dit punt al lang heeft afge-rekend met de belijdenis?

Maar als we nu eindelijk eens ophielden met dit gespeculeer over „wezen" en „openbaring", en bedachten wat al honderd maal hier geschreven is, dat n.l. in het begrip „kerk" (ecclesia) het element der VERGADERING konstitutief is, komen we dan niet verder? De ware en de valsche kerk, dat is de ware en de valsche VERGADERING! Er kunnen in den Reformatietijd onder een of anderen pastoor op de Veluwe misschien 75 pct. goeie vrome lieden zitten, tegenover misschien 75 pct. malcontenten en ruziezoekers en „zware jongens" in een of ander geuzenvendel. Maar toch is het met en om dien braven veluwschen pastoor mis, want zijn instituut laboreert aan de zonden der valsche vergadering (net als dat van dr Schelhaas van Tzummarum en ds van Urk van Sexbierum):

1e. zichzelf en eigen ordinantiën meer macht en autoriteit toekennen dan den Woorde Gods, en ondanks alle revisie-eischen weigeren zich te onderwerpen aan het juk van Christus;

2e. de sacramenten niet bedienen naar Christus' ordeningen (b.v. door den één het avondmaal te weigeren, den ander het toe te staan, die hetzelfde doet, of door openbare grove zondaren er wel toe te laten, om de menschen maar zoet te houden; en dus „daar af en toe te doen, naar het haargoeiedunkel" (!);

3e. vervolgen degenen die haar bestraffen over hare

DE GEREFORMEERDE ZEDE.

Indien we ons niet vergissen is onder ons Gereformeerde volk het respect voor de Gereformeerde zede aan 't wankelen.

Op zichzelf behoeft dat niet te verontrusten. Immers we mogen die Gereformeerde zede geen oogenblik verwisselen en verwarren met de wet van God. Die Gereformeerde zede toch behoort tot het subjectieve, aan de wet van God onderworpen leven en behoort zelve aan die wet des HEEREN te worden getoetst. En we vergeten nog minder, dat het houden van een bepaalde zede nog wat anders is dan leven uit het geloof, naar de wet Gods en tot Zijn eer. Ook ten aanzien van de Gereformeerde zede geldt, dat men nooit de oudheid of de gewoonte mag stellen boven de waarheid Gods (Ned. Gel. Bel. art. 7). En wanneer een bepaalde zede doorbroken wordt, omdat men van de oudheid of de gewoonte terugkeert tot het Woord des HEEREN, dan kan men zich daarover slechts verblijden.

Zóó heeft Christus tegenover wat „van de ouden gezegd was" gesteld Zijn „Maar Ik zeg u.....".

Zoo hebben onze Vaders in den Reformatietijd de roomsche zede doorbroken, omdat zij de Schrift erkenden als den eenigen regel des geloofs.

Edoch — bij hen, die thans met de Gereformeerde zede breken, mist men elk profetisch élan.

En dat profetisch élan, beter gezegd de profetie alleen leidt tot reformatie van het leven.

Men denke over de beteekenis der Gereformeerde zede niet gering. Ge ziet in haar den weg, waarlangs een bij de Schriften levend voorgeslacht gewandeld heeft. Dat voorgeslacht had een bepaalde wijze van Zondagsviering, heeft ook bepaalde cultuuruitingen als „uit de wereld" verworpen, den dans, het tooneel — ook het gefilmde tooneel, — het kaartspel en elken vorm van loterij — niet te verwarren met het heilig gebruik van het lot.

Nu is het mogelijk, dat dat voorgeslacht daarin mistastte, dat het in deze dingen het Woord des HEEREN niet recht heeft verstaan, dat dus op bepaalde punten de zede dient doorbroken te worden.

Maar wie deze zede doorbreekt, dient éerst te profeteeren. Op hem rust tegenover de gemeenschap in welke hij leeft, de plicht der liefde het Woord Gods te laten spreken. Elk individualistisch optreden is hier met dezen eisch der liefde in strijd. Zelfs al is men voor zijn eigen persoon door nader onderzoek van de Schrift overtuigd, dat een bepaalde zede niet verbindt, of zelfs verwerpelijk is, dan nog is het roeping het Woord Gods te spreken alvorens men met de zede breekt. Dat is een eisch der liefde. En waar deze profetie ontbreekt vreezen we, dat het verlaten der Gereformeerde zede niet vrucht is van wederkeer tot het Woord, maar symptoom van het verlaten der wet.

Zie dan toe, hoe gij voorzichtig wandelt. D. E. C.

gebreken en afgoderijen (b.v. die van den eenheids-cultus ten koste van recht en waarheid).

We doen hier niet anders dan citeeren uit artikel 29 der Belijdenis.

O ja, we weten het, dat men kwaad wordt, als wij het woord „valsche kerk" gebruiken voor het synodocratische kamp. De dagen van Kuiper en Rutgers zijn allang vergeten, sedert men aan hun probleemstelling ontviel. We weten, dat in schier elke „voorlichtingsvergadering" dit probleem (maar dan niet als probleem), wordt opgeworpen door niet-vrijgemaakte vraagstellers. Zoo wil men soms u uit uw tent lokken (wat hun gegund zij), om, zoodra ge maar zegt: inderdaad, een „valsche kerk" te kunnen smalen: hier slaat men door; waarom zouden wij nog langer ons druk maken over de vraag, of de synodes-Ridderbos-Grosheide terecht hebben scheiding gemaakt tusschen ambtsdragers, die in de ware kerk mochten blijven en anderen, die er buiten moesten, omdat ze.....?

Ja, wat vullen deze vraagstellers hier nu in?

Wat kunnen ze anders zeggen dan dit: „omdat ze, als ze 't ooit wagen zouden, toch weer hun ambt te bedienen, een valsche kerk zouden vormen"?

Ik wilde wel, dat dr Schelhaas (Tzummarum) en ds v. Urk nu eens duidelijk vertelden, of naar de belijdenis, „geïnterpreteerd" (!) in hun instituut, „de vrijgemaakten" een valsche kerk zijn, ja dan neen. Als zij „ja" zeggen, vind ik hen consequent, al is het ook een consequentie uit de openbare zonde van hun instituut. Zeggen ze „neen", dan vraag ik hun: waarom spot gij dan in uw gedrag tegen uw eigen publieke bewering, dat gij de schorsingen enz. niet met uw geweten langer dragen kunt?

Ware en valsche kerk — de menschen denken, dat wie daarover spreekt, de lieden der „valsche kerk" als vermomde goddeloozen ziet.

Maar ze kennen de belijdenis niet. Zeg eens: ware of valsche „vergadering", en alles klinkt al dadelijk anders. Stel eens, dat een heele col-